

מאורות אל העבר

יא אלול תרפ"א | 25/08/1920

חברי גדוד העבודה בעת סלילת כבישים. צילום: ויקיפדיה, נחלת הכלל

גדוד העבודה

הצעירים שהגיעו לארץ במסגרת ארגון "החלוץ" היו נחושים לנצל את שעת הכושר של המנדט הבריטי, שנתפס כאוהד היהודים, ולהקים בארץ סוג של "קיבוץ אחד גדול" שיגשים את מטרות הציונות ברוח סוציאליסטית. באוהלי הפועלים בכביש טבריה-צמח הוחלט לצאת לדרך, ולהפעיל את העולים במתכונת צבאית התנדבותית. ביום י"א באלול תר"ף, 25.8.1920) במלאת חצי שנה לקרב תל חי, הוכרז על הקמת "גדוד העבודה". אלפי פועלים עבריים ברחבי הארץ נשלחו על ידי ראשי הגדוד, וביניהם יצחק שדה ומנחם אלקינד, למשימות לאומיות שכללו סלילת כבישים, פעולות בנייה נרחבות במגזר הפרטי, הקמת מוסדות ציבור בתל אביב ובירושלים, הקמת יישובים ותרומה לארגון כוחות ההגנה. קופה משותפת סיפקה את צורכי החברים, ופעילויות תרבות גיבשו את הרוח המיוחדת שבפלוגות הגדוד. בשיא כוחו של הגדוד, החליטו חלק מחבריו כי הגשמה מלאה של הסוציאליזם יכולה להיות רק במולדת הקומוניזם בברית המועצות. רבים מראשי הגדוד ירדו לאוקראינה, ולימים נרצחו בידי אנשי סטלין והיטלר. במהלך השנים, לאחר מחלוקות וויכוחים, הפך הגדוד לחלק מהתנועה הקיבוצית וההסתדרות הכללית.